

Anglické drama po roce 1945

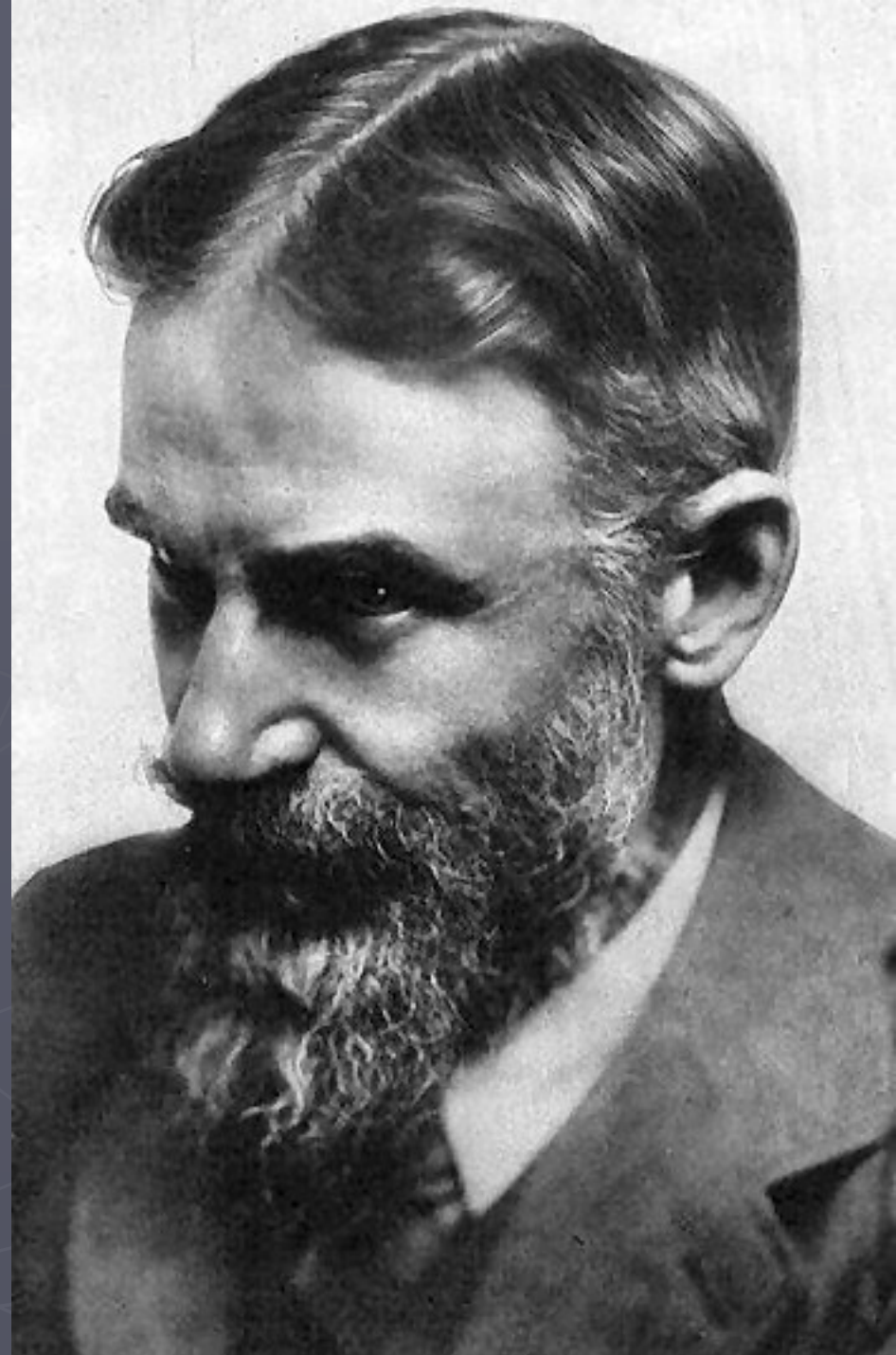

Meziválečné anglické drama

- ▶ Málo významných autorů
- ▶ Nadvláda melodramatu a konverzační komedie
- ▶ Divadlu dominuje komerční West End (až do 1956)

George Bernard Shaw

- ▶ Nejvýznamnější britský autor 1. poloviny 20. století
- ▶ Intelektuální komediograf, paradoxní satirik
- ▶ Komédie mravů – předchůdci Congreve, Sheridan, Wilde
- ▶ Polemika s konceptem dobře udělané hry, stálá snaha o ideovost

- ▶ Z Shawa vychází podstatné rysy anglického dramatu – racionalita, spojení soukromého a společenského, sociální kritika
- ▶ Poválečný vliv Brechta – sourodý s shawovskou tradicí
- ▶ Rozdíl mezi anglickou a středoevropskou tradicí – fórum X zjevení

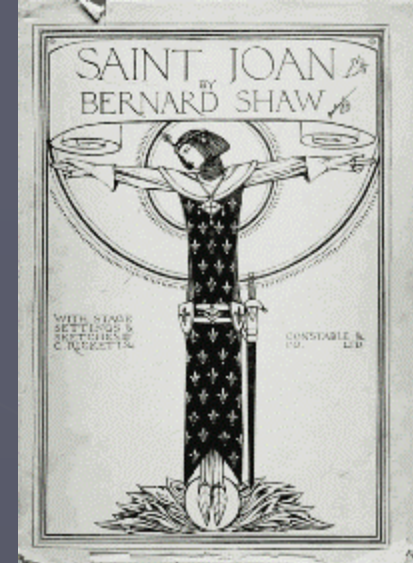
Pygmalión (1913)

- ▶ Satira na společenské předsudky a konvence
- ▶ Téma – emancipace ženy
- ▶ Trvalá snaha interpretovat hru sentimentálně
- ▶ Romantický půdorys přehodnocen paradoxy – falešný happyend

Svatá Jana (1923)

- ▶ Naplnění Shawovy představy o diskusi jako nejvyšší formě dramatu
- ▶ Na Shawa nebývale vroucí – obdiv k Janě, ale bez romantického patosu
- ▶ Hra o významu zdravého rozumu pro lepší uspořádání světa – potlačení náboženství
- ▶ *Epilog* – fiktivní setkání všech protagonistů

Anglické drama 1945 - 2000

- ▶ 1945 – 1956 – stagnace (Fry, Rattigan, Eliot, Coward, Christie...)
- ▶ 1956 – 1960 – „nová vlna“ (Osborne, Pinter, Wesker...)
- ▶ 1960 – 1968 – „druhá nová vlna“ (Bond, Stoppard,

Anglické drama 1945 - 2000

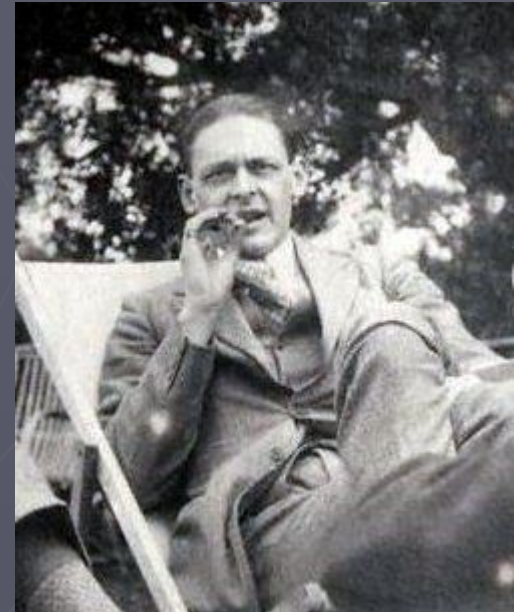
- ▶ 1968 – 1979 – „alternativní“, politické divadlo (Hare, Brenton, Barker, Churchillová...)
- ▶ 1979 – 1990 – útlum političnosti, intimní problémy, nástup feministického dramatu
- ▶ 1990 – 2000 – In – yer – face (Ravenhill, Kaneová, Crimp, Penhall...)
- ▶ „Padesát let nových vln“?

Thomas Stearns Eliot

- ▶ Průkopník verše v moderním dramatu
- ▶ Největší úspěch – historická hra
- ▶ *Vražda v katedrále* (1935)
- příběh o mučednické smrti

Tomáše Becketa

- ▶ Další hry ze současnosti
- ▶ *Rodinné shromáždění*
- ▶ *Prokurista*

Agatha Christie

- ▶ Autorka konvenčních detektivních her
- ▶ Jevištní detektivka – vrchol konstrukce well-made-play
- ▶ *Past na myši* (1952) – světový rekord v nepřetržitém uvádění jedné hry – mýtus divadelního Londýna

Poválečné drama

- ▶ Dramatik není intelektuálně prestižní povolání
- ▶ Beckett dobývá Londýn oklikou přes Paříž
- ▶ Christopher Fry – klasicky působící veršované hry
- ▶ Terence Rattigan
- ▶ J. B. Priestley

„Mladí rozhněvaní muži“

- ▶ 1956 – kvalitativní zlom v britském dramatu
- ▶ Zároveň rok prohry v suezské válce
- ▶ Zklamání z vlády labouristů
- ▶ Depresivní společenské klima
- ▶ English Stage Company a Royal Court – divadlo zasvěcené novému dramatu

John Osborne

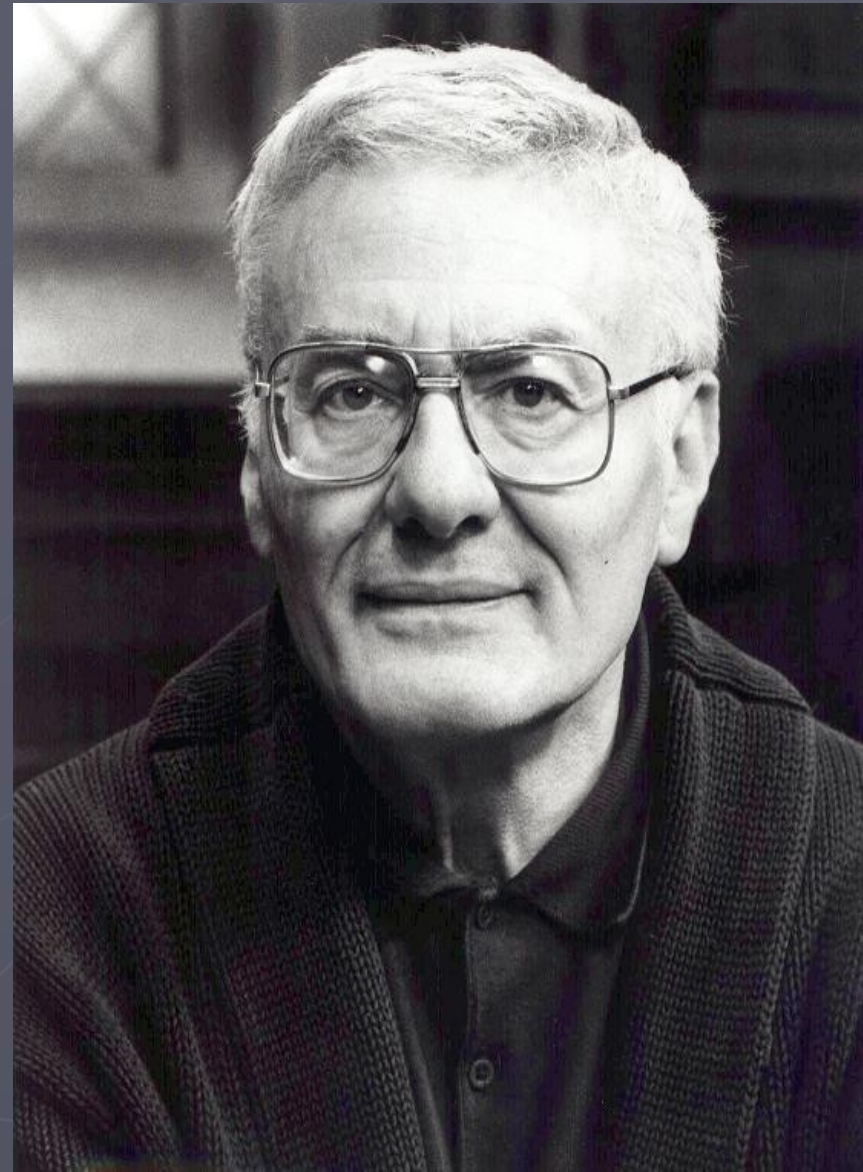
- ▶ Průkopník moderního anglického dramatu
- ▶ Revoluce ne formou ale obsahem
- ▶ Hra *Komik* (1957) – studie úpadku music-hallového baviče
- ▶ Získal pro ni Laurence Oliviera
- ▶ Po 1960 tvorba značně nevyrovnaná

Ohlédni se v hněvu (1956)

- ▶ Zběsilá „improvizace“ antihrdiny Jimmy Portera
- ▶ Soužití dělníka s dívkou z vyšších středních vrstev
- ▶ Porter osciluje mezi něhou a surovostí, agresí a potřebou přijetí
- ▶ Vyjádření generační frustrace třicetiletých

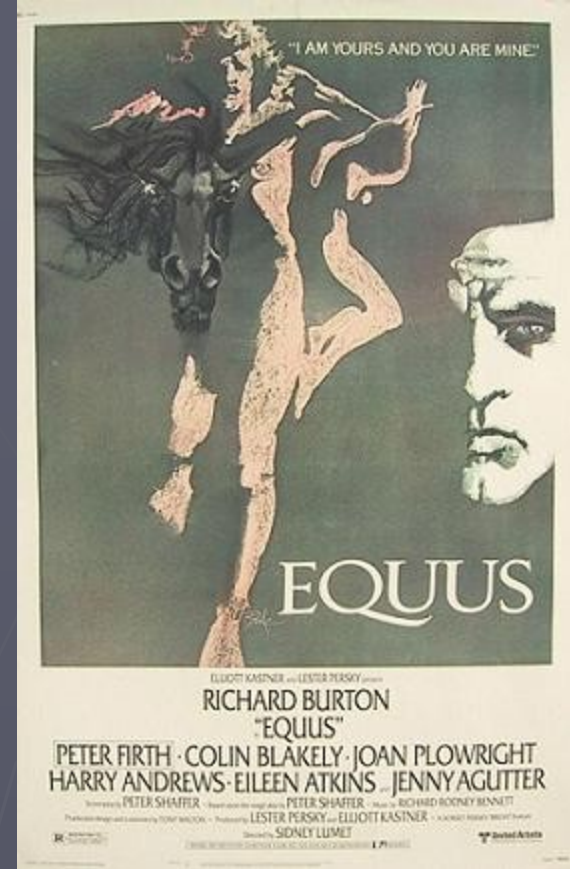
Peter Shaffer

- ▶ Malé dílo, ale žánrově rozrůzněné
- ▶ *Černá komedie*
- ▶ *Královský hon na slunce*
- ▶ *Andělíka a laskavec*
- ▶ Ideová dramata
- ▶ Svár mezi racionalitou a vášní

Equus (1973)

- ▶ Podobenství ve formě detektivky
- ▶ Chlapec oslepí šest koní
- ▶ Konfrontace s psychiatrem, který začne sám zpochybňovat hranice normality
- ▶ Hra o potřebě „boha“ v nenáboženské době

Amadeus (1979)

- ▶ Celosvětově úspěšná, i u nás hojně uváděná hra
- ▶ Vychází z legendy o zavraždění Mozarta Antoniem Salierim
- ▶ Efektní podobenství o vzpouře průměrnosti proti genialitě
- ▶ Proslulý film Miloše Formana

Harold Pinter

- ▶ Řazen mezi absurdní autory
- ▶ Hovorový dialog – fráze, zámlky, banality, pohrávání si s dialektem
- ▶ Přitom precizní, abstraktní stylizace
- ▶ Comedies of menace (komedie hrozby) – hry o neurčitém, všudypřítomném nebezpečí
- ▶ Vztahy u Pintera – různé formy boje o moc

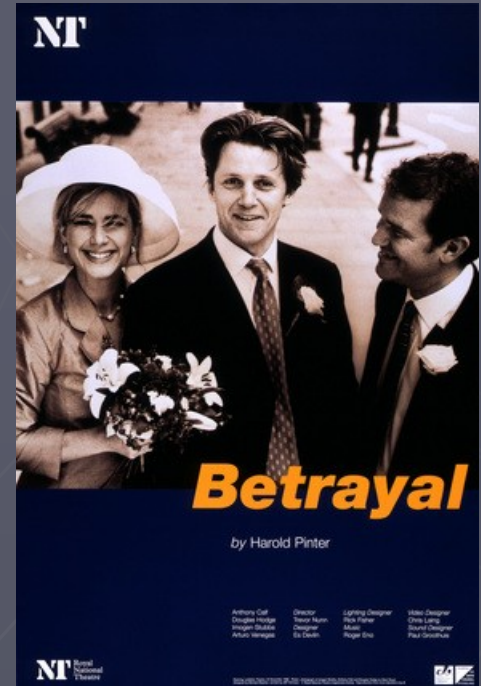
Narozeniny (1960)

- ▶ Absurdní situace – jediného hosta v dovolenkovém penziónu začnou terorizovat a posléze odvěčou
- ▶ Nedefinovatelná hrůza, postavy „bez zázemí“
- ▶ Nejasná Stanleyho vina i posláni jeho katů
- ▶ Přitom realistický dialog i kresba prostředí
- ▶ Naturalismus bez psychologie

Zrada (1978)

- ▶ Zdánlivě banální příběh o nevěře v partnerském trojúhelníku
- ▶ Ve skutečnosti „hledání ztraceného času“ – nikdy nevíme, co skutečně žijeme
- ▶ Příběh vyprávěný pozpátku

Edward Bond

- ▶ Nejskandálnější britský dramatik do nástupu „coolness“ – její duchovní otec
- ▶ Způsobil roku 1968 pád britské cenzury
- ▶ V 70. a 80. letech úpadek jeho tvorby vlivem přílišné političnosti
- ▶ *„Píšu o násilí tak samozřejmě, jako psala Jane Austenová o slušném vychování“*

Spaseni (1967)

- ▶ Vyprázdněnost mladého manželství
- ▶ Muž přijme dítě, i když ví, že není jeho
- ▶ Jeho skutečný otec dítě ukamenuje s partou výrostků
- ▶ Záměr šokovat
- ▶ Uvedena jen v klubovém představení

Tom Stoppard

- ▶ Žonglér, intelektuální artista,
- ▶ Výrazná formální virtuoza a experimentálnost
- ▶ *Pravý inspektor Hound*
- ▶ *Po Magrittovi*

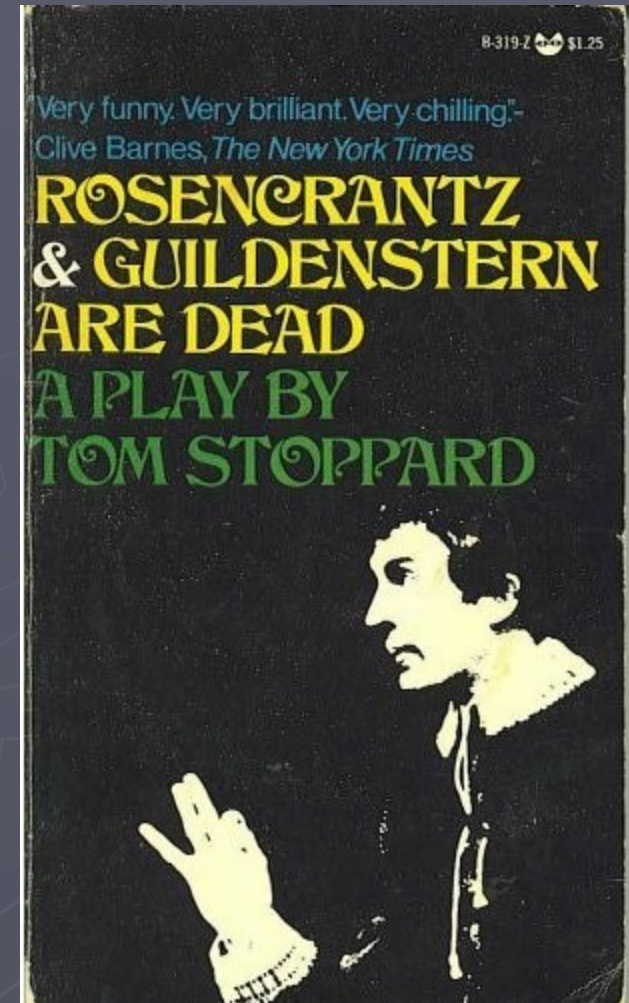

Tom Stoppard 2

- ▶ Zájem o disidenty ve východní Evropě
(*Krhůtův Macbeth*, *Profesionální faul*,
Rock'n'Roll)
- ▶ Od hry *To pravé obrat* k intimnějším
tématům
- ▶ Scénář k filmu *Zamilovaný
Shakespeare a Anna Karenina*

Rosencrantz a Guildenstern jsou mrtvi (1966)

- ▶ Dvě vedlejší postavy z Hamleta
- ▶ Děj z jejich pohledu
- ▶ Umírají, aniž by pochopili, co se kolem nich děje
- ▶ Hravá varianta absurdního dramatu – „Beckett bez slz“

Arkádie (1993)

- ▶ Odehrává se ve dvou paralelních časových rovinách – anglické venkovské sídlo 1809 a 1993
- ▶ Téma moderní fyziky, chladnutí vesmíru, teorie chaosu
- ▶ Přes všechny dobové nánosy se podstata lidských vztahů nemění

70. a 80. léta

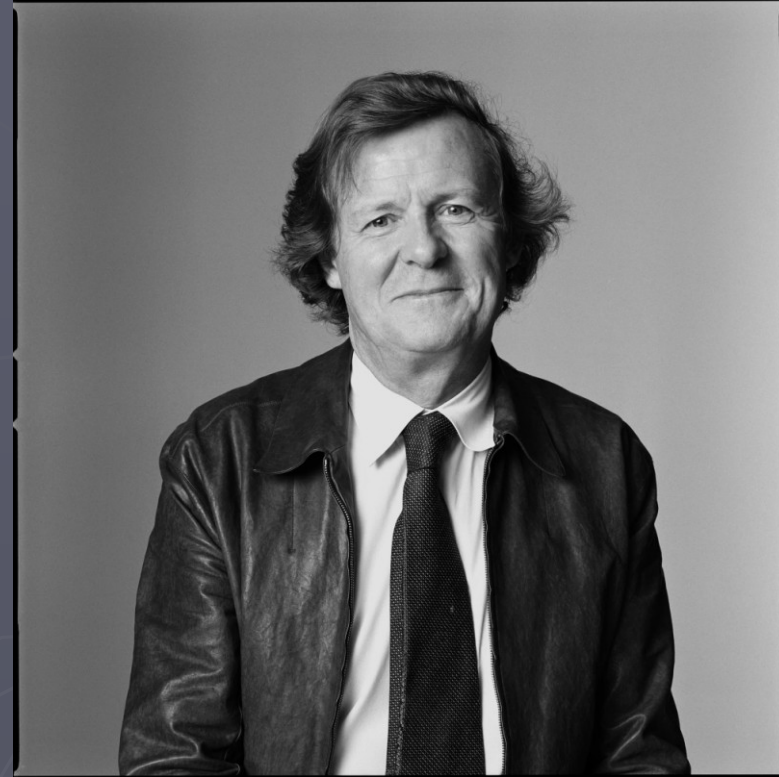
- ▶ Období politického, diskusního dramatu
- ▶ Výrazná apelativní tendence
- ▶ John Mc Grath – 7:84 Theatre Company
- ▶ *Cheviotské ovce, jeleni a černá, černá nafta*
- ▶ State of the nation play (*hry o stavu národa*)

80. léta

- ▶ 1979 – nástup Margaret Thatcherové
- ▶ 1980 – David Edgar – Nicholas Nickleby – zrada alternativních pozic
- ▶ Čas monumentálních produkcí
- ▶ Znovuposílení pozic West Endu a muzikálu
- ▶ Komédie – Michael Frayn, Alan Ayckbourn
- ▶ Na druhé straně ofenzíva mladých feministických autorek (Keatley, Luckham, Glover, Lochhead)

David Hare

- ▶ Výrazně politický autor
- ▶ Míšení erotiky a politiky
- ▶ Ukázkový autor “state of the nation plays” – dvě dokumentární trilogie
- ▶ Silné ženy ve světě slabých mužů
- ▶ Časté adaptace i filmové scénáře (*Hodiny*, *Předčítač*)

Hojnost (1978)

- ▶ Hareův první zásadní dramatický triumf
- ▶ Hra o rozpadu ideálů v poválečné Británii
- ▶ Trauma Suez
- ▶ Bývalá partyzánska Susan Trahernová se vnitřně rozkládá společenským vzestupem
- ▶ Efektní role – Meryl Streep, Cate Blanchett, Rachel Weisz...

Skleněný strop (1995)

- ▶ První Hareova hra ctící tři jednoty - během jedné noci v jednom pokoji
- ▶ Dlouhý rozhovor bývalých milenců
- ▶ Rozdílné společenské pozice – úspěšný podnikatel X učitelka v sociálně vyloučené lokalitě
- ▶ Kritika thatcherismu
- ▶ Opět – mísení společenského a osobního

In – yer – face dramatika

- ▶ Návrat k zobrazení extrémního násilí, perverze, zvrácené sexuality
- ▶ Sociálně výrazná prostředí
- ▶ Vizuální a slovní krutost
- ▶ Má i méně extrémní podoby – vesměs pak vyprázdňenost vztahů v moderním velkoměstě
- ▶ Mark Ravenhill (*Nakupování a šoustání*)
- ▶ Sarah Kaneová (*Vybombardováno, Psychóza ve 4:48*)

Martin Mc Donagh

- ▶ Součást In-yer-face vlny,
- ▶ zakotven však výrazně v irské realitě (problém terorismu)
- ▶ hry z venkovského prostředí (vliv Syngea)
- ▶ Brutalita v uzavřené komunitě
- ▶ Výjimkou modelová hra *Pan Polštář*
- ▶ Černé, surové grotesky
- ▶ Inspirace filmy – Tarantino aj.

Osířelý západ (1997)

- ▶ Dvojice bratrů podílejících se na smrti svého otce
- ▶ Vzájemné ubližování,
- ▶ Promyšlený sadismus
- ▶ Černá groteska
- ▶ Postava otce Welshe – marně se je pokouší napravit

